

PÁSZTORTÚZ

ERDÉLYI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: REMÉNYIK SÁNDOR

Szerkesztik: CSÁSZÁR KÁROLY és DSIDA JENŐ.

1936. JANUÁR 15.

XXII. ÉVF. 1-SŐ SZÁM

Nemzeti létünk kérdései.

A pártos ház.

A próféták pártos háznak nevezték népközösségüket, a benne dúló pártharcok miatt. Pártos háznak nevezhetjük ma Európát, sőt az egész világot, még azt a részét is, ahol parancs-uralkodó rendszer szerint kormányoznak, mert még ott is fortyog a pártos indulat, szorgosan keresvén azt a részt, amelyen át felszínre törhet.

A pártoskodás nem valami új dolog a Nap alatt. Örök bűne az emberiségnek. Akkor kezdődött, amikor – a bibliai tanítás szerint – pártot ütött az ember az Isten ellen és megkezdődött a világ története, amelynek, ebből a párt-ütésből kifolyólag, az első nagy eseménye a testvérgyilkosság volt. Azóta a pártoskodás a világtörténet alkotó tényezőjévé vált, tehát hozzátartozik a lényegéhez. Mindig volt és mindig lesz és hol magasabbra csap, hol pedig a mélységbe feszül, hogy új erővel törjön fel ismét.

Minél nagyobb területi és népi egységen belül folyik, annál nagyobb szabású, de épen azért, mint pártoskodás annál kevésbé feltűnő, mert a pártérdek itt nemzeti érdekeké tágulnak, vagy legalább is annak a látszatával jelennek meg. Viszont minél kisebb egységeken és minél kisebb látókörön belül folyik a pártoskodás, annál feltűnőbb, mert a pártérdek annál megfoghatóbbak.

Egészen természetesen a pártoskodás mindig tagolódást, elkülönülést jelent, tehát a kisebb egységeken belül veszélyesebb, mert egyenesen atomizálódásra vezet s az egész nép-egység és nemzetszervezet felbomlásának a veszedelmét rejti magában.

Mi magunk, erdélyi magyar nép-közösség, mi is pártos ház lakói vagyunk, tehát mireánk is illenek ezek a megállapítások és minket is fenyegetnek azok a veszedelmek.

Közöttünk ugyan nincsenek politikai ellentétek. Az erdélyi magyar életben ma nagy haladást jelent az általánossá vált belátás, hogy a magyarságra nézve nincs értelme a kormányzati pártpolitikában való részvételnek, tehát nincs értelme annak, hogy pártpolitikai lehetőségekért küzdjünk.

De közöttünk nincsenek gazdasági pártoskodások sem, mert oda még mindig nem jutottunk el, hogy az erdélyi magyarság gazdasági megszervezésére vonatkozó és következetesen végiggondolt terveink lennének, tehát legfeljebb érdekek állanak egymással szemben, nem pedig elgondolások.

Nincsenek társadalmi osztály-tudatból folyó különbsé-

gek sem, amelyek pártos szembeállást eredményeznének. Még van ugyan néhány vakelméjű idétlen, aki ezeket a különbségeket megkísérli éreztetni, de már csak mosolyt kelt és nem ellentétet.

Honnan erednek tehát a fennálló ellentétek, mi okozza, hogy a csoportokká tagolódás meg nem áll, hanem tovább tart, mi indokolja, hogy a mi erdélyi magyar életközösségünk is pártos háznak nevezhető?

Felületes minden olyan felelet erre a kérdésre, amely csak érdekellentétekről tud s a pártoskodások okát csupán személyi érdekek érvényesülésében keresi. A hiúság, a versengés, a többnek, nagyobbaknak, sőt, hősiesebbnek látszani akarás, mint személyi indokok, mind belejátszanak a mi erdélyi közéletünk mindennapi folyásába, de ezek még nem magyarázzák, legfeljebb színezik azt. Mélyebben vannak az igazi okok és komolyabbak.

Az igazi okok: kisebbségi sorsunk és helyzetünk, viszonylataink és feladataink megítélésében mutatkozó minőségi különbségekben vannak. Ez tisztán kifejezve azt jelenti, hogy *vezető műveltjeink között intelligencia tekintetében, nagy különbségek vannak.* Különbség van a látásban, a látókörben, a tudásban, a dolgok és kérdések megítélésében, de különbség van a szempontokban és az álláspontokban, valamint az ízlésben és a szellemi igények tekintetében. Ezek a különbségek azok, amelyek politikai, gazdasági és művészi, közelebbről irodalmi életünkben folytonosan kiütkeznek és ellentéteket idéznek elő, majd pártoskodásra vezetnek.

Fokozza az ellentéteket az a körülmény, amelybe kisebbségi sorsunknál fogva jutottunk, s amely kedvez a szűklátókörűségnek, az átlagos ítélkezésnek és értékelésnek. Innen erednek – az igazi erdélyi szellemtől annyira idegen – apró és nagy elfogultságok, előítéletek, valamint az ezeket védő makacsság, amely még ha egyéni érdekekkel is párosul, folytonosan ében tartja azt a pártos szellemet, amely minden alkalommal felbukkan, valahányszor kérdéseink döntés elé állítanak.

Ez a körjelzés ismét csak arra kell, hogy figyelmeztessen mindenkit, aki közöttünk felelősséget hordoz, hogy az önművelődés és a közművelődés szolgálatában elfáradnunk nem szabad, mert ezek létfenntartásunknak az első és legfontosabb funkciói.

TAVASZY SÁNDOR